

מירית קושניר סטרומצה

הפקה החדשה של המרכז לתיאטרון עכו, "ארבאייט מאכט פראיי מטיטלנד אירופה", היא חמש שעות אינטנסיביות ומהממות, שמשאירות אותך עם כאב בطن מצחוק, מזוועה ומבטע.

הבימאי, רוד מעייך, והשחקנים היוצרים מוני יוסף, סמדר יעורמעיץ, האלד אברעלי, מירי צמח ונעמה מנבר, פשוט מבניסים לך מכל כיוון. אתה לרגע לא יכול להישאר סתם צופה בהצגה. בכל שנייה מרברים אליך, מוזיירים אותך, מפתיעים אותך, גורמים לך אי נוחות ומבוכה, מצחיקים אותך עד מוות. כל אלה, בנוסף לזירת התרחשויות מורכבת עם הברקות כמו שולחן שיודר אליך מן השמיים ונושא על גבו בכל פעם הפתעה אחרת, שלחים אותך הביתה עם מטען חזיונית אריז.

את תאריך מותו של אביה צרבה על הירד

מתחילים במזויאון לחמי הגיטאות, כשמירי צמח, לבושה כחיילת, מלווה את הבאים, 15 צופים בלבד בכל פעם, מסבירה קצת על המזויאון. מירי היא המריכה הלוקחת את הקבוצה לסיור אותנטי במקום, כולל הסרט, ובסימו מסבירים מוני או האלד, שמתחלפים בתוכנית על רגל מונח טרבלינגקה. האלד אבו עלי, ערבי מכפר סחין, ימשוך לבטח תשומת לב מרובה ויעודר ניסיונות לפרשנויות וקשרים פוליטיים שיוצרי ההצגה כלל לא התכוונו אליהם.

פתאום יורד מהתקרה שולחן עמוס כל טוב

אחר כך יושבים בצפיפות בפרוודור צר, מול גדר תיל, מעל הראש תלויה תיקרה של נעליים ישנות ודרך הלון קטן מראינת שחקנית את הצופים. כולם משתפים פעולה. עוברים למעין בונקר, המואר בכמה נרות, התיקרה כמעט מונחת על ראשינו. מירי מטעימה אותנו משהו מן המיטטוריה של המוסיקה היהודית, תוך שהיא מלווה בנגינה על פסנתר. אחר כך אמא מירי מלמדת את הילד מוני לרקלם את השואה, ומנפנת כל העת בעובדה שאוהייה מסתתמת כל העטות ("אני עברתי סלקציה"). פתאום יורד לו

"ביד ושם" עמדתי כמו משוגע, רועד, לא רציתי לצאת משם"

טראומה. חאלד אבו עלי, ערבי המרכזי על עצמו שאינו מאמין בשום דת, נפגש עם השואה לפני שלוש שנים בפעם הראשונה

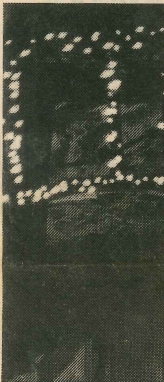

חאלד אבו עלי (30) הוא סיפור. ערבי שמכריו על עצמו כי אינו מאמין בשום דת, ומריר בחדר המתנות על השואה של היהודים. כשהתחילו לעבור על ההצגה, עברו עליו ועל השחקנים האחרים ימים קשים. אבו עלי לא ידע על השואה כמעט דבר, וזכר רק את דברי המורה שלו, שאמר שהכל שלא השמירו שם את כל היהודים, והחברים שלו שאמרו שהיהודים המציאו הכל. "לא ידעתי על זה כלום. כשהתחלנו להתעסק בחומר, התחלתי לראות סרטים ולשמוע סיפורים, ולא הבנתי דבר עד שנבנתי ליד ושם". עמיתו שם כמו שבוזע, רועד, לא רציתי לצאת משם. עד או ידעתי שבחלמתי העולם השנייה נהרגו 6 מיליון יהודים על ידי הגרמנים. לא ידעתי שהכל היה כל כך מתוכנן, שהיתה כואת וזועה. נסעתי גם ללוחמי הגיטאות עם כל הקבוצה. פעמים רבות עברתי את הדרך מעכו לנהריה, ואף פעם לא התייחסתי לבית הזה שרואים מהכביש. הייתי שם שעות, הלכתי אחרי המדריכים שמסבירים על המתנות. ראיתי קבוצות של נוער יהודי שמולול בכל הסיפורים, ראיתי ערבים שאומרים ששם הרגו יהודים ועד כשני היהודים הורגים בשטחים. ראיתי שהרבה מאוד אנשים לא בריוק מבינים מה התרחש שם, לא יודעים באיזו טכנולוגיה הגרמנים השתמשו.

"אני אוהב להודרך. עברתי קורס מיוחד, והדרכתי כבר אלפי קבוצות בעכו. אני חושב שחובה עלי, בתור ערבי, להודרך במזויאון של שואה, כדי להבהיר ליהודים שיש ערבים שמבינים מה קרה להם. חשוב לי גם לתת לערבים את התשובות המתאימות להשואות שהם עושים. אם אומרים להם משפט שהם לא רוצים לשמוע, אני יודע למה, ואני יכול לעלות בריוק על הנקודה שמפריעה להם.

"אני שונא גרמנים, ואני חושב שזו בושה שהם באים לכאן. אני לא יכול לסלוח להם. בהתחלה קילתי אותם כל הזמן, כעשי קצת נרגעתי. אני לא מתעסק בפוליטיקה. אני משתתף בהצגה על שואה כדי ששואה לא תחזור אף פעם על שום עם. אני חי כאן לטוב ולרוע. אני צריך להעביר כאן 70'60 שנה, ואני רוצה ליהנות מכל רגע. אינני מתעסק בערבים ויהודים, ולכן זה מעצבן שנוצר אותי שוטר כי אני ערבי, ודורש ממני תעודת זהות. אני אומר לו שאני מאחד להצגה על השואה, והוא אומר לי שבגלל שאמרתי ככה הוא יעכב אותי יותר."

צילום: עליזה טוביאס

ההפקה החדשה של המרכז לתיאטרון עכו. היא ללא ספק

ההצגה היורנית, רחבת המיסדים. עמוקת המסר והבולטת בפסטיבל. על הפקת המופע באורך של חמש שעות.

עובדת הקבוצה שלוש שנים. כשכל אחד מהמשתתפים,

יהודים וערבים כאחד, נאמן לתפקידו באדיקות. ומעל לכל

עומד הרעיון, היה עם יהודי עד

השואה. וישנו עם יהודי המתחדש במדינת ישראל,

אחרי השואה. כל מה שבא אחר כך, הוא פועל יוצא של אותה

טראומה. שבאה לידי ביטוי

בהפקה מעדינות יתר ועד לאגרסיביות ישירה ובזמה

"היא שולחת יד אל פי ערוותה, ומוציאה משם פרוסת לחם"

ה' תשרי תשנ"ב - 13.9.91